

Sygn. akt II CSK 194/19

POSTANOWIENIE

Dnia 30 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie w postępowaniu upadłościowym K. C. - osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej

przy udziale P. Spółki Akcyjnej w W.

w przedmiocie ustalenia planu spłaty wierzycieli,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 lipca 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej K. C.

od postanowienia Sądu Okręgowego w P.

z dnia 29 sierpnia 2018 r., sygn. akt X Gz (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 19 kwietnia 2018 r. Sąd Rejonowy w P. ustalił plan spłaty wierzycieli upadłego K. C. w ten sposób, że środki masy upadłości pozostałe po pokryciu kosztów postępowania tj. kwotę 14.020 zł upadły ma przekazać na rzecz swoich wierzycieli T. C. - 700 zł i P. S.A. w W. (dalej: „P. - 13.320 zł. Ponadto ustalił, że upadły ma przeznaczyć na zaspokojenie wierzytelności P. miesięcznie kwotę 200 zł w terminie do piętnastego dnia każdego miesiąca począwszy od miesiąca następującego po uprawomocnieniu się postanowienia przez okres 24 miesięcy. Stwierdził również, że po wykonaniu przez upadłego planu spłaty jego zobowiązania powstałe przed ogłoszeniem upadłości zostaną w pozostałej niespłaconej części umorzone.

Na skutek zażalenia wierzyciela P. Sąd Okręgowy w P. zmienił zaskarżone postanowienie tylko o tyle, że podwyższył miesięczną kwotę spłaty do 600 zł i wydłużył okres spłaty do 36 miesięcy, oddalając zażalenie w pozostałym zakresie.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez upadłego. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne dotyczące interpretacji art. 491¹⁵ ust. 4 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. Prawo upadłościowe (jedn. tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 498 - dalej: „p.u.”) dotyczące użytego w tym przepisie sformułowania „konieczności utrzymania upadłego i osób pozostających na jego utrzymaniu”. W szczególności wątpliwości budzi kwestia czy pozostawiona do dyspozycji skarżącego kwota pieniężna winna odpowiadać jedynie kwocie pozwalającej na zaspokojenie jego podstawowych potrzeb egzystencjonalnych czy też kwocie odpowiadającej tzw. minimum socjalnemu. Wyjaśnienia również wymaga czy sąd powinien brać pod uwagę tożsame kryteria przy ocenie koniecznych potrzeb (kosztów utrzymania) upadłego jak i osoby pozostającej na jego utrzymaniu.

W ocenie skarżącego skarga jest również oczywiście uzasadniona z uwagi na dokonanie przez Sąd Okręgowy dowolnej, pobieżnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, co doprowadziło do poczynienia błędnych ustaleń faktycznych w zakresie jego realnej sytuacji finansowej i pozostającej na

jego utrzymaniu siostry. Rezultatem tych wadliwości było określenie miesięcznych spłat wierzyciela na poziomie, który nie pozwoli upadłemu i jego siostrze na funkcjonowanie powyżej minimum socjalnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, że wskazanie przyczyny określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa. Zagadnienie ma cechować się istotnością, czyli być doniosłe z uwagi na rangę zawierającego się w nim problemu prawnego oraz jego znaczenie wykraczające poza potrzeby rozstrzygnięcia sprawy, w której wniesiono skargę. Nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01,

OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 23 listopada 2010 r., II CSK 344/10, nie publ., z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, nie publ., z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, nie publ., i z dnia 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14, nie publ.).

Zagadnienie prawne sformułowane przez skarżącego nie spełnia wyżej sprecyzowanych w judykaturze Sądu Najwyższego wymagań. Przede wszystkim nie ma charakteru abstrakcyjnego, syntetycznego i uniwersalnego, lecz jest osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i jest pytaniem w tej właśnie sprawie, sprowadzającym się do oceny prawidłowości stosowania przez Sąd Okręgowy kryteriów wymienionych w art. 491¹⁵ § 4 p.u. decydujących o ustaleniu planu spłaty wierzycieli w okolicznościach sprawy. W tego rodzaju sprawach istotne znaczenie dla określenia obciążeń upadłego w planie spłaty wierzycieli, ma dokonanie uprzedniej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, będących podstawą ustaleń faktycznych, a więc kwestii usuwających się spod kontroli sądu kasacyjnego (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Ponadto wobec nie sprecyzowania przez ustawodawcę w art. 491¹⁵ § 4 p.u. sztywnych kryteriów dochodowych Sądy powszechne ustalając plany spłaty mogą korzystać z dorobku judykatury i piśmiennictwa powstałego na gruncie kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, w którym pojęcia możliwości zarobkowych i usprawiedliwionych potrzeb są od wielu lat stosowane i dostatecznie wyjaśnione. Nie ma również wątpliwości, że wyjątkowy charakter analizowanej regulacji prowadzący do umorzenia zobowiązań niewypłacalnego dłużnika prowadzi do wniosku, że upadły powinien w okresie wykonywania planu spłaty zaspokoić swoich wierzycieli w maksymalnie możliwym stopniu, na tyle na ile jest to możliwe w istniejących realiach społeczno – gospodarczych i jego sytuacji życiowej.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji

w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym – a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, nie publ. i z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, nie publ.).

Skarżący opiera stanowisko o oczywistej zasadności skargi na błędnej ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i w tym kontekście błędnym zastosowaniu prawa materialnego, czyli kwestiach usuwających się spod kontroli sądu kasacyjnego (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Zakresu kognicji Sądu Najwyższego skarżący nie bierze pod uwagę również w podstawach skargi odwołując się w nich wprost do art. 233 § 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

Ubocznie dostrzeżenia wymaga, że z wiążącej Sąd Najwyższy podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia wynika, że upadły nie jest osobą dotkniętą ciężką chorobą lub niepełnosprawnością uniemożliwiającą podjęcie pracy i spłatę wierzyciela w zakresie wynikającym z kwestionowanego postanowienia. Skarżący jest aktywnym zawodowo (policjant) mężczyzną w wieku 53 lat uzyskującym dochody w kwocie około 3.000 zł netto, a jego miesięczne wydatki prowadzą się do alimentów w kwocie 700 zł ustalonych ugodą sądową na rzecz niepełnosprawnej siostry, z którą wspólnie zamieszkuje, uzyskującej dodatkowo emeryturę w kwocie około 800 zł. Wydatki skarżącego na pokrycie kosztów żywności, mieszkania i zakup leków wynoszą około 1150 zł. W tych okolicznościach przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że spłata wierzyciela P. w kwocie 600 zł miesięcznie przez okres trzech lat jest realna i nie ma podstaw do umorzenia zobowiązania wobec wierzyciela w postulowanym przez skarżącego zakresie, nie przekonuje o oczywistej zasadności skargi. W konsekwencji analiza wniosku, na tle podstaw skargi oraz motywów zaskarżonego orzeczenia, nie prowadzi do oceny, że stanowi ono konsekwencję jaskrawych błędów w podejmowanych działaniach procesowych czy wykładni prawa.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

aj